

Xirp, de Josep L. Badal: L'horror i la piuladissa

No és literatura per a infants, és una narració que parteix de l'atmosfera de les velles rondalles però que cerca, per llengua literària i per complexitat, un lector adult

Miquel Àngel Llauger

Als infants que surten als contes tradicionals de vegades els passen coses esgarrifoses. [*La Caputxeta Vermella* de Charles Perrault](#) es despulla abans d'allitar-se amb el llop, també despullat. Llavors té lloc el diàleg famós dels braços, les cames, les orelles, els ulls i les dents, acabat el qual una frase escarida fa de desenllaç: "I tot dient aquestes paraules, el llop dolent es va llançar sobre la petita Caputxeta Vermella i se la va menjar". Aquest final sense esperança pot ser un cas extrem, però als lectors de les rondalles mallorquines, amb els seus gegants que criden amb veu retrunyidora que senten olor de carn humana, els és ben familiar aquest aire terrorífic. *Xirp*, de Josep L. Badal, té a veure amb aquest univers.

Badal ha excel·lit en la literatura infantil: *La branca més alta de la melancolia* (Animallibres) és el seu darrer lliurament en aquest àmbit. *Xirp*, però, no és literatura per a infants. És una narració (més un conte llarg que una novel·la breu) que parteix de l'atmosfera de les velles rondalles però que cerca, per llengua literària i per complexitat, un lector adult. El llibre comença amb un romanç en què la veu d'una graula resumeix la història que vindrà: som, efectivament, en el món de les històries que es contaven i es cantaven de viva veu. Després, les primeres frases de la protagonista ja estan dites des de la fantasia i el terror: "Va passar quan jo encara entenia el que deien els animals. Va ser l'any que van matar el pare". Les coses terribles que anuncia aquest començament no només li passen al pare: també li passen (sobretot li passen) a la narradora.

Hi ha, naturalment, una peripècia. La protagonista la conta, ens diu, des de l'altra banda d'una porta que li van obrir per sota. Com si fos una Àlicia, o una Momo, viu aventures oníriques en aquest món de l'altre costat, on troba personatges de distinta mena, humans i animals, alguns de benefactors i alguns de malèfics. El relat de la protagonista es barreja amb tot de veus que hi diuen la seva en vers. Tota la història està puntejada per *leitmotifs* ornitològics: les onomatopeies que miren de reproduir maldestrament el cant dels diferents ocells o els noms científics de les aus. És un relat ple d'ocells, però també hi guaiten elements tan estranys al conte tradicional com uns whatsaps, o uns cranis tatuats. El lector reconstrueix els plans superposats: el dels animals que parlen i el dels fets esgarrifosos que tenen lloc en la realitat en què els telenotícies parlen de manifestacions i d'atacs als manifestants.

Cap al final, la línia del relat fa una marrada i s'endinsa en un llarg lament, o un llarg rèquiem, per desenes de nens i nenes que han estat víctimes de mals d'origen natural o d'origen humà. L'autor fa literàriament creïble que el relat ens condueixi cap a aquesta oració corprenedora. Són deu planes inoblidables. Parlen dels innocents: els que apareixen a la dedicatòria que encapçala el relat. Els innocents: amb tota la càrrega que

porta l'expressió, inevitablement al·lusiva a l'episodi evangèlic de la matança ordenada pel rei Herodes.

Badal sap que no hi ha literatura sense alguna esperança. “Si tot fóra / dolor, només dolor, el vers callaria”, va escriure Marià Villangómez. Per això, quan el lector encara té el cor estremit pel llarg rèquiem, una bestiola s'encarrega de recordar-li que “la mort s'oblida per la llum i pel cant dels ocells i parlant”. Tanca el llibre una citació del vell filòsof taoista Zhuang Zi, que ens recorda que les nostres paraules no són diferents del piular d'un ocell.

